

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

17 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte – Timofti Vladimir,
judecători – Toma Nadejda, Cobzac Elena,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către avocatul Fediuc Valentin în numele condamnatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2021 și a sentinței Judecătorei Orhei /sediul Șoldănești/ din 10 august 2020, în cauza penală privindu-l pe

Lupu Mihail XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 09.07.2020 – 10.08.2020 (prima instanță);
2. 05.09.2020 – 28.04.2021 (instanța de recurs);
3. 16.07.2021 – 17.11.2021 (instanța de recurs în anulare).

Asupra admisibilității recursului în anulare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei /sediul Șoldănești/ din 10 august 2020, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Lupu Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de 140 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Lupu Mihail, la 29 mai 2020, în jurul orei 23:30, a condus autoturismul de model „Nissan Xtrail” cu n/î XXXXX, prin s. Pohoarna, r-nul Șoldănești, în stare de ebrietate cu grad avansat care conform rezultatului final cu alcooltestul „Drager”, avea concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de 0,54 mg/1, astfel încălcând prevederile pct. 10 alin. (2) lit. a), 14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 conform căruia: „conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul dacă a consumat băuturi alcoolice”.

Astfel, acțiunile inculpatului Lupu Mihail au fost încadrate în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal – *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.*

2. Sentința a fost atacată cu recursuri de către:

2.1 Inculpat, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, invocând că: anterior nu a fost judecat, a recunoscut vina, s-a căit de cele întâmplate, măsura de pedeapsă aplicată o consideră prea severă.

2.2 Avocatul Fediuc Valentin în numele inculpatului, solicitând constatarea încălcării dreptului inculpatului Lupu Mihail la libera circulație garantat de art. 2 Protocol 4 CEDO, casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă la pragul minim, cu înlăturarea pedepsei complementare, invocând că: prima instanță greșit a stabilit la individualizarea pedepsei circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 alin. (1) lit. j) Cod penal, or, conform art. 77 alin. (2) Cod penal – dacă circumstanțele menționate la alin. (1) sunt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială a prezentului cod în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante; potrivit art. 65¹ alin. (3) Cod penal, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată de instanța de judecată, cu redobândirea ulterioară a permisului de conducere, în modul stabilit de lege, potrivit art. 62 alin. (6) Cod penal, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept poate fi aplicată numai în calitate de pedeapsă complementară; conform art. 78 alin. (1) lit. a) și alin. (2) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă după cum urmează: dacă minimul pedepsei cu închisoare prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod este mai mic de 10 ani, pedeapsa poate fi redusă până la acest minim; în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată; dispoziția primei instanțe de aplicare din oficiu a măsurii preventive a dus la încălcarea dreptului inculpatului la libera circulație, garantat de art. 2 Protocol 4 CEDO și o consideră ilegală; în această ordine de idei, a considerat că prima instanță nu a fost în drept să aplice din oficiu față de inculpat măsura preventivă obligarea de nepărăsire a localității pe un termen ce depășește cel stabilit prin lege, ceea ce în opinia apărării este temei pentru aplicarea prevederilor art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, în coroborare cu solicitarea de neaplicare a pedepsei complementare, ca reparație echitabilă.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2021, au fost respinse recursurile declarate ca nefondate și menținută sentința fără modificări.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de recurs a constatat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod Penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, a respectat întocmai criteriile de individualizare a pedepsei penale, aplicând inculpatului Lupu Mihail o pedeapsă echitabilă, dispunând și aplicarea pedepsei complementare - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

La caz, instanța de recurs nu a constatat existența cărorva circumstanțe excepționale care ar justifica soluția de neaplicare față de Lupu Mihail a pedepsei complementare anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, iar solicitarea apărării în sensul dat este complet neîntemeiată.

În acest sens, instanța de recurs a menționat că pedeapsa complementară - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport nu ar fi rațional de a fi înlăturată, or, această măsură este în concordanță cu scopul legii penale, de corectare a inculpatului și de a preveni comiterea de noi fapte penale atât din partea inculpatului, cât și din partea altor persoane, în acest sens, urmând a se statua asupra caracterului obligatoriu al pedepsei complementare, dar și asupra faptului că infracțiunea a fost comisă de inculpat fiind în stare de ebrietate cu grad avansat, ceea ce a creat un pericol atât pentru viața sa, cât și a celorlalți participanți la trafic.

Instanța de recurs a respins ca nefondate argumentele avocatului referitor la faptul că solicită de a fi constatată încălcarea dreptului inculpatului la libera circulație, ceea ce în opinia apărării este temei pentru aplicarea prevederilor art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală în coroborare cu solicitarea de neaplicare a pedepsei complementare, ca reparație echitabilă, în acest sens instanța de recurs menționând că, art. 395 Cod de procedură penală, prevede că (1) În dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate: "...5) dispoziția privitoare la măsura preventivă ce se va aplica inculpatului până când sentința va deveni definitivă".

Cu referire la argumentul invocat de partea apărării precum că instanța de fond în mod nejustificat a reținut în sarcina inculpatului circumstanța agravantă - săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate, instanța de recurs a menționat că potrivit art. 77 alin. (2) Cod penal, dacă circumstanțele menționate la alin. (1) sunt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială a prezentului cod în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante.

Respectiv, instanța de fond, constatând vinovăția lui Lupu Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (1) Cod penal - conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, în mod eronat a reținut drept circumstanță agravantă - săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de

ebrietate, motiv din care instanța de recurs a exclus-o și a constatat că în privința inculpatului nu sunt stabilite careva circumstanțe agravante.

Totuși, lipsa circumstanțelor agravante și prezența celor atenuante, nu poate servi drept temei de a nu aplica în privința lui Lupu Mihail pedeapsa complementară obligatorie în formă de anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport.

4. Decizia instanței de recurs este atacată cu recurs în anulare de către avocatul Fediuc Valentin în numele condamnatului, care solicită constatarea încălcării dreptului condamnatului Lupu Mihail la libera circulație, garantat de art. 2 protocolul 4 CEDO, casarea deciziei și a sentinței, rejudecarea cauzei, pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă la pragul minim, cu înlăturarea pedepsei complementare, invocând argumente similare cu cele indicate în recursul său (pct. 3.2 din prezenta decizie), indicând suplimentar:

- prevederile art. 427 alin. (1) pct. 2), 6), 7) și 10) Cod de procedură penală;
- instanța de recurs a exclus circumstanța agravantă – comiterea infracțiunii în stare de ebrietate, însă, a menținut sentința fără modificări, astfel, această soluție contrazice dispozitivul hotărârii;

- procedura de examinare a cauzei penale în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, nu reprezintă procedură specială, cuprinsă în Titlul III Cod de procedură penală, Proceduri speciale. Potrivit art. 437 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate de judecătorii privind infracțiunile ușoare pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate. Totodată, potrivit pct.30 din Hotărârea Plenului CSJ nr. 13 din 16.12.2013 “Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, de către instanțele judecătorești” împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei, inculpatul neputând renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate. Astfel, pe această categorie de cauze se atestă o practică neuniformă în indicarea de primele instanțe în dispozitivul sentinței a căii de atac ce o poate exercita inculpatul — se indică că se poate exercita atât calea de atac apelul, cât și calea de atac recursul, însă nu este o normă legală care să indice că alegerea tipului căii de atac rămâne la discreția părților. Respectiv, instanța care ar fi urmat să examineze cauza ar fi trebuit să fie compusă ca instanță de apel și să admită spre examinare cauza penală în calea de atac apelul.

5. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că recurentul invocă aceleași motive și temeiuri care au fost declarate în recursul ordinar, exprimându-și dezacordul cu pedeapsa complementară stabilită, astfel, acesta urmează a fi declarat inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în baza materialelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 454 Cod de procedură penală și a declarat recursul în anulare în termen.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Potrivit art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept, comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Totodată, potrivit art. 4.2 din Protocolul adițional nr. 7 la CEDO, redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Din textul recursului în anulare declarat se evidențiază faptul că prin motivele invocate de către recurent, preponderent similare cu cele invocate în recursul ordinar, criticând pedeapsa aplicată prin faptul că hotărârile adoptate pe caz sunt neîntemeiate și nemotivate, deoarece nu cuprind temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea recursului ordinar, și a indicat și faptul că inculpatului i s-a încălcat dreptul la libera circulație, garantat de art. 2 Protocolul 4 CEDO, însă argumentele acestuia sunt neîntemeiate, deoarece hotărârea instanței de recurs este argumentată și motivată, astfel, nefiind constatată încălcarea dreptului condamnatului la libera circulație, garantat de art. 2 Protocolul 4 CEDO.

Colegiul penal conchide că alegația recurentului precum că „dispoziția primei instanțe de aplicare din oficiu a măsurii preventive a dus la încălcarea dreptului inculpatului la libera circulație, garantat de art. 2 Protocol 4 CEDO, or, prima instanță nu a fost în drept să aplice din oficiu față de inculpat măsura preventivă obligarea de nepărăsire a localității pe un termen ce depășește cel stabilit prin lege” reprezintă o opinie subiectivă greșită a recurentului, care urmează a fi respinsă, în acest sens, instanța de recurs în anulare mai indică că acest argument a fost obiect de discuție în instanța de recurs ordinar, asupra căruia instanța de recurs ordinar în decizia adoptată (f.d. 129 – 130), s-a expus corect.

Colegiul penal respinge și alegațiile recurentului precum că: „instanța de recurs a exclus circumstanța agravantă – comiterea infracțiunii în stare de ebrietate, însă a menținut sentința fără modificări, astfel, această soluție contrazice dispozitivul hotărârii”, or, acest fapt nu răstoarnă situația inculpatului ce ar duce la casarea sentinței, cu excluderea pedepsei complimentare, mai mult, Colegiul penal ține să menționeze că excluderea unei circumstanțe agravante nu poate fi apreciată ca o circumstanță excepțională care ar oferi instanței posibilitatea și nu obligativitatea de a exclude pedeapsa complimentară.

Ce ține de argumentele recurentului referitor la examinarea recursului ordinar declarat(pct. 2 din prezenta decizie) în ordine de apel, indicând pct. 30 din Hotărârea Plenului CSJ nr. 13 din 16.12.2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, de către instanțele judecătorești”, Colegiul penal menționează că, în condițiile în care condamnatul Lupu Mihail a comis o infracțiune ușoară pentru săvârșirea căreia legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate, iar potrivit Capitolul IV - Căile ordinare de atac, Secțiunea 2 - § 2. **Recursul împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul**, art. 437 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală: Hotărârile supuse recursului: (1) Pot fi atacate cu recurs: 1) sentințele pronunțate de judecătorii privind infracțiunile ușoare pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate, nu pot fi acceptate alegațiile recurentului precum că, pe această categorie de cauze se atestă o practică neuniformă, nu este o normă legală care să indice că alegerea tipului căii de atac rămâne la discreția părților, or, tipul căilor de atac pe această categorie de cauze este indicat expres în prevederile art. 400, 437 Cod de procedură penală, mai mult, conform dispozitivului sentinței(f.d. 68) este indicat expres: „Sentința se atacă cu recurs ...”.

Cât ține de temeiurile indicate în recursul în anulare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 2), 6), 7) și 10) Cod de procedură penală, Colegiul penal menționează că, aceste temeiuri sunt prevăzute pentru recursul ordinar, în prezent suntem în procedura recursului în anulare, pentru care sunt prevăzute temeiuri de a declara recurs în anulare în art. 453 Cod de procedură penală, astfel, recurentul nu-și poate întemeia recursul în anulare în baza acestor temeiuri, în continuare, instanța de recurs în anulare constată că chestiunile invocate prin prisma acestor temeiuri, au fost obiect de discuție în cadrul instanței de recurs ordinar, asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsuri asupra lor în decizia adoptată(f.d. 127 - 130), pe care Colegiul penal le însușește, ce este conform practicii CtEDO cauza Albert vs. România din 16.02.2010.

Colegiul penal atestă că instanța de recurs ordinar a examinat corect motivele relevante și circumstanțele cauzei, prin prisma criticilor aduse în recursul ordinar declarat de către același recurent, având în vedere normele penale și de procedură penală, decizia instanței de recurs ordinar fiind întocmită în conformitate cu

prevederile art. 435 alin. (3) Cod de procedură penală, adică cuprinzând temeiurile de fapt și de drept, precum și motivele care au dus la adoptarea soluției respective.

Prin urmare, Colegiul penal nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, motivele invocate, fiind declarative și vădit neîntemeiate în speța dată, iar decizia instanței de recurs ordinar este întemeiată, motivată și legală, astfel instanța de recurs ordinar nu a comis nici o eroare de drept esențială, care ar putea fi considerată ca un viciu fundamental în cauză și ar putea duce la casarea hotărârii irevocabile, respectiv, motivarea instanței de recurs ordinar se acceptă și se însușește și de instanța de recurs în anulare, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Mai mult, Colegiul penal mai invocă că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, “inter alia”, ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea cauza *Brumărescu vs România*, Nr.28342/95&62, 28 octombrie 1999). Acest principiu insistă asupra faptului că nici o parte la proces nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorii doar în scopul reluării procesului de judecată și al unei noi soluționări a cauzei. Competența de revizuire a instanțelor supreme trebuie exercitată pentru a corecta erorile de drept și omisiunile justiției, și nu pentru a efectua o reexaminare a cauzei. Revizuirea nu trebuie tratată ca un recurs deglizat și nici existența a două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi drept temei pentru reexaminare. O îndepărtare de la acest principiu este justificată doar în cazul în care reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (a se vedea cauza *Bujnița vs Moldova*, Nr.36492/02, 16 ianuarie 2007).

7. În consecință, Colegiul penal constată că decizia instanței de recurs contestată nu este afectată de un viciu fundamental, or, instanța de recurs ordinar s-a expus motivat asupra chestiunilor esențiale supuse atenției ei, prin urmare hotărârea judecătorească irevocabilă adoptată în această cauză penală este legală și întemeiată, iar recursul în anulare declarat este inadmisibil fiindcă este vădit neîntemeiat.

8. Conducându-se de prevederile art. 456, 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Fediuc Valentin în numele condamnatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Lupu Mihail XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **16 decembrie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Cobzac Elena